

J. J.

W rocznicę urodzin Stanisława Staszica

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 11/1-2, 147

1966

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

gólikami. „Tym niemniej — pisze prof. Olszewicz — jako pionier w kilku dziedzinach wiedzy, szczerzy miłośnik nauki i gorliwy jej propagator, w pełni godzien jest Bielski szczególnie życzliwej i wdzięcznej pamięci potomnych”. Następnie prof. Olszewicz pisze o Bielskim jako pionierze w zakresie geografii, autorze pierwszego po polsku napisanego i drukowanego zarysu geografii powszechnej. Zarys ten stanowi *Kosmografia*, wstępna część jego *Kroniki świata* (Kraków 1551 i dwa wydania następne, z lat 1554 i 1564).

Z. Br.

„PRZEKRÓJ” O GÓRNICTWIE NEOLITYCZNYM

Co widziałem w *Krzemionkach* opisuje Roman Burzyński w nrze 1083 „Przekroju” (z. 9 I 1966). Przypisać trzeba, że autor zauważył wiele, zapewne dzięki przewodnikowi, którym był mgr inż. Tadeusz Żurowski, znany badacz kopalni krzemionkowej. Burzyński opisuje położenie kopalni, historię jej odkrycia i prowadzonych tam prac badawczych, wygląd podziemnych szybów, komór i korytarzy, opowiada o pracy i umiejętnościach dawnych górników, o narzędziach produkowanych z wydobywanego krzemienia, przytacza nawet dość jeszcze dyskusyjne dane dotyczące wielkości produkcji. W sumie artykuł jest dobrą popularyzacją początków górnictwa na naszych ziemiach i jego najcenniejszego zabytku. Dodajmy, że jest to popularyzacja masowa, biorąc pod uwagę nakład „Przekroju”. Podkreśliwszy znaczenie artykułu, trzeba jednak zwrócić uwagę, że autor mimo korzystania z pomocy tak miarodajnego przewodnika nie ustrzegł się przed paroma uchybieniami, z których najbardziej rażące, bo uwidocznione w podtytule reportażu, jest przypisanie kopalni wieku 6 tysięcy lat.

J. J.

ZUPNICZY

Artykuł *Zupnicy* ogłosił mgr inż. Karol Jahoda w nrze 7—8/1965 „Wiadomości Górniczych”. Autor omawia genezę godności żupnika, zakres jego władzy, funkcje i obowiązki, wskazując na ich zmiany w poszczególnych okresach historycznych. Rozróżnia przy tym żupników kopalni kruszców i żupników kopalni soli. Oczywiście najwięcej wiadomości zachowało się o żupnikach wielickich, co wykorzystał autor, podając w drugiej części artykułu ich dzieje oraz przedstawiając najbardziej charakterystyczne postacie, zasłużone dla dobra kopalni lub przeciwnie — wstawione chciwością i rabunkową gospodarką.

J. J.

W ROCZNICĘ URODZIN STANISŁAWA STASZICA

Z okazji 210 rocznicy urodzin Stanisława Staszica na łamach miesięcznika „Nafta”, w nrze 11/1965, ukazał się artykuł mgra Józefa Pietruszy *Stanisław Staszic — ojciec górnictwa i geologii polskiej (1755—1826)*. Autor wymienia zasługi Staszica jako uczonego i organizatora przemysłu, podkreślając jego wkład w rozwój gospodarczy kraju, a następnie omawia nieco szerzej fundamentalne dla geologii polskiej dzieło *Ziemiorództwo Karpatów i innych gór i równin Polski*. Cytuje też fragmenty tego dzieła dotyczące występowania i użytkowania ropy naftowej.

J. J.